

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

**ВІЙСЬКОВИЙ ІНСТИТУТ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ ТА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ
ІМЕНІ ГЕРОЇВ КРУТ**

НАВЧАЛЬНА ПЛАН-ПРОГРАМА

курсу методичної підготовки

Київ – 2021

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Командувач Військ зв'язку та кібербезпеки
Збройних Сил України
генерал-майор

Євген СТЕПАНЕНКО
“02” 2021 року

НАВЧАЛЬНА ПЛАН-ПРОГРАМА

курсу методичної підготовки

Категорія тих, хто навчається: офіцери оперативного резерву, яких призвано на навчальні збори, та військових частини, що відновлюють боєздатність

АРКУШ ПОГОДЖЕННЯ

курсу з методичної підготовки для офіцерів оперативного резерву, яких призвано на навчальні збори, та
військових частини, що відновлюють боєздатність

ПОГОДЖЕНО

Директор Департаменту військової освіти і науки
Міністерства оборони України

[Handwritten signature]

Володимир МІРНЕНКО

“ 03 ” 01 2021 року

ПОГОДЖЕНО

Начальник Головного управління доктрин та підготовки
Генерального штабу Збройних Сил України
генерал-майор

[Handwritten signature]

Олексій ТАРАН

“ 03 ” 01 2021 року

РОЗРОБЛЕНО І ВНЕСЕНО

Керівник закладу-розробника

Начальник Військового інституту телекомунікацій та
інформатизації імені Героїв Крут
генерал-майор

[Handwritten signature]

Віктор ОСТАПЧУК

“ 03 ” 01 2021 року

I. ЦІЛЬОВА НАСТАНОВА

Метою навчання на курсах з методичної підготовки для офіцерів оперативного резерву, яких призвано на навчальні збори, та військових частини, що відновлюють боєздатність є надання офіцеру військового управління тактичного рівня вміння застосовувати на практиці знання та навички в навчанні та вихованні підлеглих з урахуванням особливостей конкретної обстановки, колективу та особистості.

II. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

Навчальна план-програма включає в себе: цільову настанову; організаційно-методичні вказівки; зведені дані з бюджету часу на навчальний курс (у годинах); розподіл навчального часу між кафедрами за модулями та видами навчальних занять; формами поточного та підсумкового контролю; інформаційно-методичне забезпечення.

Навчання за навчальною план-програмою забезпечує оновлення теоретичних знань, удосконалення набутих раніше умінь щодо виконання задач службової діяльності офіцерами на відповідних посадах.

План-програма складається з десяти модулів. Їх вивчення забезпечує підвищення професійних навичок офіцерів.

Вивчення основних модулів програми здійснюється у комплексі з відпрацюванням тем дисциплін кафедр Військового інституту телекомунікацій та інформатизації.

Комплексність навчання досягається викладанням теоретичного матеріалу відповідно до навчальної план-програми, отриманням необхідних практичних навичок, складанням заліку.

Всього на навчання відведено 62 годин протягом 7 календарних діб, з них:

а) аудиторних виділяється 42 годин, з них 4 години лекції, 18 годин групових занять, 6 годин семінарських занять, 12 годин практичних занять, 2 години складання заліку.

За розкладом занять на перший модуль відводиться – 8 годин, на другий модуль – 8 годин, на третій – 6 годин, на четвертий – 8 годин, на п'ятий – 6 годин, на шостий – 4 години, на сьомий – 1 година, на восьмий – 6 годин, на дев'ятий – 1 година, на десятий – 8 годин, на складання заліку – 6 годин.

б) на самостійну підготовку слухачів виділяється 20 годин.

в) перевірка успішності та особистої підготовки слухачів проводиться під час проведення контролю та складання слухачами диференційованого заліку за модулями навчальної план-програми в кінці терміну навчання – 6 годин.

Навчання здійснюється шляхом проведення лекційних, групових, практичних занять, а також самостійної роботи слухачів з навчальним матеріалом.

Згідно з вимогами план програми забезпечується набуття компетентностей:

володіння методологічними і теоретичними основами методики навчання з різних предметів, концептуальних основ структури і змісту засобів навчання;

обізнаність щодо теорії та практики організації та проведення заходів навчального процесу;
володіння інформаційними технологіями, уміння опрацьовувати різні види інформації, переробляти її відповідно до цілей і завдань навчального процесу.

здатність працювати, отримувати результат, ухвалювати рішення та відповідати за них;
володіння психологічними засоби навчання в організації взаємодії в навчальному процесі;
володіння уміннями і навичками, необхідними для стимулювання активності як окремих слухачів, так і колективу в цілому.

Згідно з вимогами план програми визначені та сформульовані наступні результати навчання:
знати зміст дисциплін, що викладаються, специфічні особливості навчання, зміст та основні вимог дисципліни;
розробляти методичний супровід дисципліни та її навчально-методичне забезпечення;
використовувати методи структурування, систематизації та узагальнення навчальних матеріалів;
розробляти та використовувати методики навчання та моніторингу навчальних досягнень слухачів.

У модулі № 1 “Загальні основи методичної підготовки” викладаються основні положення теорії та практики щодо основ організації проведення занять в підрозділі. Порядок підготовки командира взводу (роти) до занять.

У модулі № 2 “Методика (особливості) організації та проведення заходів морально-психологічного забезпечення.

У модулі № 3 “Методика проведення практичних занять з тактичної медицини, викладаються основні положення організації та проведення занять з тактичної медицини, здатності надання домедичної допомоги у випадку поранення, травми і ураження.

У модулі № 4 “Методика планування, організації та проведення бойової підготовки у військах” викладаються питання планування, організації та проведення бойової підготовки у військах та порядку організації і проведення перевірок та оцінювання набуття оперативних (бойових) спроможностей у Збройних Силах України;

У модулі № 5 “Методика (особливості) проведення практичних занять з загальновійськових дисциплін” викладається особливості проведення практичних занять з загальновійськових дисциплін.

У модулі № 6 “Методика (особливості) проведення практичних занять з фізичної підготовки” викладаються методичні рекомендації з організації фізичної підготовки у військах, методика проведення навчальних занять з фізичної підготовки.

У модулі № 7 “Питання охорони праці (безпеки військової діяльності) під час проведення навчальних занять” викладаються методики проведення занять з організації безпеки особового складу в ході бойової підготовки.

У модулі № 8 “Методика (особливості) проведення практичних занять на електротехнічних засобах та автомобільній техніці” викладаються методичні прийоми та порядок проведення занять з питань електротехніки та автомобільної підготовки.

У модулі № 9 “Питання охорони державної таємниці під час проведення навчальних занять” викладаються основні вимоги керівних документів щодо забезпечення режиму секретності під час проведення занять з використанням

матеріальних носіїв секретної інформації, завдання, обов'язки та відповідальність посадових осіб за організацію та проведення занять, порядок поводження з секретними документами, кримінальна відповідальність за порушення вимог чинного законодавства України у сфері охорони державної таємниці.

У модулі № 10 “Методика (особливості) проведення практичних занять на засобах зв'язку” викладається методика проведення практичних занять на засобах радіозв'язку, особливості проведення практичних занять на телекомунікаційному обладнанні тактичної ланки управління.

Активними формами навчання під час засвоєння навчальної програми є практичні заняття з використанням засобів зв'язку.

Інтенсифікація навчання і розвиток творчих здібностей досягається шляхом створення на заняттях нестандартної обстановки й відтворення проблемних ситуацій, відпрацюванням ситуаційних задач.

Практична підготовка забезпечується проведенням практичних занять.

Перевірка успішності і якості підготовки слухачів здійснюється у ході підсумкового контролю.

Підсумковий контроль здійснюється на диференційованому заліку за питаннями згідно навчальної план-програми наприкінці періоду навчання.

**III. ЗВЕДЕНІ ДАНІ З БЮДЖЕТУ ЧАСУ НА НАВЧАЛЬНИЙ КУРС
(у годинах)**

Термін навчання	Всього годин	З них		Види занять				
		Аудиторних	Самостійні заняття	Лекції	Семінарські заняття	Групові заняття	Практичні заняття	Звітність диф. залік
7 діб	62	42	20	4	6	18	12	6

ІV. РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ МІЖ КАФЕДРАМИ ЗА МОДУЛЯМИ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва кафедри	Назва модулю	Всього годин	З них		Аудиторні заняття				
				Аудиторні	самостійні заняття	Лекції	Групові заняття	Семинарські заняття	Практичні заняття	Звітність (залік)
1.	Кафедра № 3	Загальні основи методичної підготовки	8	6	2		2	2	2	
2.	Кафедра № 3	Методика (особливості) організації та проведення заходів морально-психологічного забезпечення	8	8			2	4	2	
3.	Кафедра №1	Методика проведення практичних занять з тактичної медицини	6	4	2				4	
4.	Кафедра № 1	Методика планування, організації та проведення бойової підготовки у військах	8	4	4	2	2			
5.	Кафедра №1	Методика (особливості) проведення практичних занять з загальновійськових дисциплін	6	4	2		4			
6.	Кафедра № 2	Методика (особливості) проведення практичних занять з фізичної підготовки	4	4		2			2	
7.	Кафедра № 23	Питання охорони праці (безпеки військової діяльності) під час проведення навчальних занять	1	1					1	
8.	Кафедра № 23	Методика (особливості) проведення практичних занять на електротехнічних засобах та автомобільній техніці	6	4	2		4			
9.	Кафедра № 33	Питання охорони державної таємниці під час проведення навчальних занять	1	1			1			
10.	Кафедра № 12,13	Методика (особливості) проведення практичних занять на засобах зв'язку	8	4	4		3		1	
		Диференційований залік	6	2	4					6
		Усього годин	62	42	20	4	18	6	12	6

V. РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ МІЖ КАФЕДРАМИ ЗА МОДУЛЯМИ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

№ кафедри	Назва модуля	Номери та назва тем і занять, їх зміст	Всього годин	З них		Види занять				Матеріально-технічне забезпечення
				Аудиторні	Самостійні заняття	Лекції	Групові заняття	Семинарські заняття	Практичні заняття	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Навчальні заняття містять інформацію з обмеженим доступом згідно наказу Генерального Штабу ЗС України №408 від 22.11.2017 року “Про затвердження Переліку відомостей ЗС України, що становлять службову інформацію”										

VI. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Після повного виконання план-програми, з метою встановлення фактичної відповідності рівня підготовки слухачів курсів проводиться диференційований залік.

Слухачі після закінчення курсів перепідготовки та підвищення кваліфікації отримують свідоцтво про закінчення курсів.

VII. ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Модуль № 1 “Загальні основи методичної підготовки”

1. Наказ МО та НГШ ЗСУ № 95 від 2016р.
2. Військова педагогіка: навчальний посібник. / За заг. ред.. В.О. Ананьїна. –К.: ВІТІ НТУУ "КПІ". Част. I, II. 2012.
3. Військове навчання та виховання: підручник./ За заг. ред..проф. А.І. Міночкіна. – К.: ВІТІ НТУУ "КПІ", 2009. – 328 с.
4. В.О. Ананьїн, А.М. Коваль, М. А. Коваль. Військове навчання та виховання: навчальний посібник. – К.: ВІТІ НТУУ "КПІ", 2008. – 208 с.

5. В.В. Ягупов. Теорія і методика військового навчання: монографія. – К.:НПУ ім. М.П. Драгомарова. 2000. – 388 с.

Модуль № 2 Методика (особливості) організації та проведення заходів морально-психологічного забезпечення.

1. Наказ Генерального штабу Збройних Сил України від 22.05.2017 №183 “Про затвердження Положення про структури морально-психологічного забезпечення Збройних Сил України”

2. Наказ Генерального штабу Збройних Сил України від 04.01.2017 № 4 Про затвердження Інструкції з організації інформаційно-пропагандистського забезпечення у Збройних Силах України.

3. Наказ Генерального штабу Збройних Сил України від 29.04.2017 №153 Інструкція з оцінювання морально-психологічного стану особового складу Збройних Сил України.

4. Доктрина «Морально-психологічне забезпечення військ (сил) в об’єднаних операціях»

5. Наказ Генерального штабу Збройних Сил України від 03.09.2020 №87 “Про затвердження та введення в дію методик розрахунку потреб в послугах з морально-психологічного забезпечення”.

6. Наказ Головнокомандувача ЗС України від 28.07.2020 №99 “Про затвердження Положення про пункти психологічної допомоги у ЗС України”.

7. Психологія бою: Діяльність командира підрозділу щодо підтримання морально-психологічного стану особового складу в ході бойових дій: Навчально-методичний посібник. [Романшин А.М., Бойко О.В., Богородицький Д.В. та ін.]; за ред. Романшина А.М. – Львів: ТзОВ «Монблан» 2017. – 320 с.

Модуль № 3 “Методика проведення практичних занять з медичної підготовки”

1. Стандарт підготовки І-СТ-3 (видання 2). «Підготовка військовослужбовця з тактичної медицини». Київ.: 2015 р.

2. Організація медичного забезпечення збройних сил країн НАТО: Навчальний посібник / О.О. Сохін, О.В. Ричка, О.Ю.Булах та ін.; За ред. В.Д. Юрченка, В.В. Вороненка.– К., 2005.– 368 с.

3. Керівництво для санітарних інструкторів рот і стрільців-санітарів / О.Ю. Булах, С.В. Халік, О.В. Ричка та ін. – К., 2006. – 216 с.

Модуль № 4 “Методика планування, організації та проведення бойової підготовки у військах”.

1. Наказ Міністерства оборони від 22.02.2016 року №95 “Про затвердження Концепції підготовки Збройних Сил України”.

2. Наказ Міністерства оборони від 29.05.2013 року №352 “Про затвердження Тимчасової інструкції про порядок організації і проведення перевірок та оцінювання набуття оперативних (бойових) спроможностей у Збройних Сил України”.

3. Наказ Міністерства оборони від 08.09.2015 року №470 “Про затвердження Інструкції з планування підготовки органів військового управління, військ (сил), установ Збройних Сил України”.

4. Наказ Міністерства оборони від 27.09.2016 року №498 “Про затвердження змін до інструкції з планування підготовки органів військового управління, військ (сил), установ Збройних Сил України”.

5. Настанова з Бойової підготовки Збройних Сил України.

6. Стандарти підготовки військовослужбовця збройних Сил України.

7. Дмитрієнко В.Є. та ін. Основи організації управління повсякденною діяльністю підрозділів. Навчальний посібник. В.Є. Дмитрієнко, В.В. Сироваткін, О.М. Бриксін, Ю.В. Цепляєв. – Х.: ФВП НТУ “ХП”, 2010 р.

8. Збірник нормативів з бойової підготовки Сухопутних військ Збройних Сил України. – К.: 2004.

Модуль №5 “Методика (особливості) проведення практичних занять з загальновійськових дисциплін”

1. Бойовий статут сухопутних військ. Частина 3 (взвод, відділення танк). – К., Варта, 1995.

2. Бойовий статут сухопутних військ. Частина 2 (рота, батальйон). – К., Варта, 1998.

3. Навчальний посібник “Тактична підготовка”. – Київ, ВІТІ, 2011.

4. Навчальний посібник ”Організація, озброєння та бойові можливості механізованих підрозділів ЗС України”. – Київ, КВІУЗ, 2000.

5. Наказ Міністра оборони України №700 від 27.12.2000 року, МОУ, 2010.

6. Виявлення та оцінка радіаційної та хімічної обстановки в підрозділі. – Київ, КВІРТУ ППО.

7. Збірник нормативів з бойової підготовки для з’єднань, частин, підрозділів військ радіаційного, хімічного, біологічного захисту. – Київ, 1995. – 62 с.

8. Методика розрахунків для оцінки ядерної обстановки в підрозділі та частині – Київ, КВІРТУ ППО, 1991.

9. Виявлення та оцінка радіаційної та хімічної обстановки в підрозділі. – Київ, КВІРТУ ППО.

10. Коротков М.М., Павлов І.М., Єсаулов М.Ю. Посібник ”Основи військової топографії”. – К.: ВІТІ НТУУ “КП”, 2012.

11. Коротков М.М., Павлов І.М., Єсаулов М.Ю. Навчальні вправи та завдання з Дисципліни “Військова топографія”. – К.: ВІТІ НТУУ “КП”, 2012.

12. Статути Збройних Сил України.

13. Наказ Міністерство оборони України від 24.10.2016 № 553 “Про затвердження Інструкції з організації вартової служби у Збройних Силах України”.

14. Курс стрільб зі стрілецької зброї та бойових машин (КРП 03.032.056-2016), затверджено наказом Генерального штабу Збройних Сил України від 12.10.2016 року №379.

Модуль №6 “Методика (особливості) проведення практичних занять з фізичної підготовки”

1. Бородин Ю.А., Романчук В.М., Романчук С.В. Зміст та організація форм фізичної підготовки на етапах навчання курсантів у ВВНЗ технічного профілю: Навч. посіб. – Житомир: ЖВІРЕ, 2007. – 164 с.

2. Методичні рекомендації з організації фізичної підготовки у військах: Методичний посібник / під заг. ред. генерал-полковника Кириченка С.О. – К: УФП ЗСУ, 2006. – 282 с.

3. Методичні рекомендації з організації та проведення навчальних занять з фізичної підготовки: Методичний посібник / під заг. ред. генерала армії України Кириченка С.О. - К: Друкарня ГШ ЗСУ, 2008. – 202 с.

4. Методичні рекомендації з організації фізичної підготовки у військах (силах): Методичний посібник / під заг. ред. генерал-полковника Кириченка С.О. - К: Друкарня ГШ ЗСУ, 2006. – 200 с.

5. Подолання перешкод: Навчально-методичний посібник / під заг. ред. полковника Боринського І.О. – К.: УФП ЗСУ, 2006. – 130 с.

6. Теорія та організація фізичної підготовки військ: Підручник / Під ред. Ю.О. Резнікова, В.М. Афоніна. – Львів: ЛВІ, 2002 - 316 с.

Модуль №7 “Питання охорони праці (безпеки військової діяльності) під час проведення навчальних занять”

1. Керівництво з технічного забезпечення зв'язку та автоматизації управління військами ЗСУ (КТЗЗ та АУВ ЗСУ-2003). К.: Військове видавництво 2003.

2. Терещенко О.М, Радзівілов Г.Д, Штаненко С.С., Карловський І.В., Яценко О.А. Безпека військової діяльності. Навч. посібник. – К.: ВІТІ НТУУ «КПІ», 2012 р. – 176 с.

Модуль №8 “Методика (особливості) проведення практичних занять на електротехнічних засобах та автомобільній техніці”

1. Касаткин А.С. Основы электротехники М. Изд. Энергия, 1998, – 440 с.

2. Доморацкий Е. А. Энергетика военных установок связи ч. 1 М. Воениздат 1973, 186 с.

3. Дистанційний курс, адреса розміщення; <http://moodle.udec.ntu-kpi.kiev.ua/moodle/course/view.php?id=165>

Модуль №9 “Питання охорони державної таємниці під час проведення навчальних занять”

1. Закон України "Про державну таємницю" від 21 січня 1994 року N 3855-ХІІ.

2. Кримінальний Кодекс України.

3. Порядок організації та забезпечення режиму секретності в державних органах, органах місцевого самоврядування, підприємствах, в установах і організаціях, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18.12.2013 №939 (зі змінами).

У модулі № 10 “Методика (особливості) проведення практичних занять на засобах зв'язку”

1. Власова О.І. Педагогічна психологія / Власова О.І. // Навч. посібник. – К.: Либідь, 2005. – 400 с.

2. Кутішенко В.П. Вікова та педагогічна психологія / Кутішенко В.П. // Навч. посібник.. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 128 с.

3. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи / Ортинський В.Л. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.

4. Нагаєв В.М. Методика викладання у вищій школі / Нагаєв В.М. // – К.: Центр учбової літератури, 2007р. – 232 с.

5. Теслюк В.М. Основи педагогічної майстерності / Теслюк В.М., Лузан П.Г., Шовкун Л.М. / Навч. посібник. –
К.: ДАККіМ, 2010. – 244 с

Інформаційні ресурси

1. <http://www.mil.gov.ua>

Начальник кафедри військово-гуманітарних дисциплін

к.т.н.

полковник

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'SAENKO', written over a horizontal line.

Олександр САЄНКО